

KOSKISUON

VIRKISTYSALUESUUNNITELMA

V A A S A .
V A S A .

Kaavoitus • Planläggningen

2019

Kansikuva: Näkymä maisemanrakennuskohteelta Pukinjärvellä

Kuvat ja kartat: Hanna Vallinmäki, Vaasan kaupunki, kaavoitus, jos muuta lähdettä ei mainita

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
1. LÄHTÖKOHDAT	5
1.1 Selvitys suunnittelualueen oloista	5
1.2 Alueen yleiskuvaus	5
1.3 Kaavoitustilanne	6
1.4 Luontoselvitykset	8
1.5 Maisemarakenne, vesiolosuhteet ja viheraluejärjestelmä	9
1.6 Muut suunnitelmat ja selvitykset	10
1.7 Rakennettu ympäristö, työpaikat ja virkistysmahdollisuudet	10
2. VIRKISTYSALUESUUNNITELMAN SUUNNITTELUN VAIHEET	11
2.1 Suunnittelun tarve ja tavoitteet	11
2.2 Osallistuminen ja yhteistyö	11
3. SUUNNITELMAN KUVAUS	12
3.1 Maisemarakennuskohde	12
3.2 Hulevesiaiheet ja kosteikot	13
3.3 Metsät ja niityt	14
3.4 Reitit	15
3.5 Toiminnot	15
3.5.1 Hiihtomaa	15
3.5.2 Pulkkamäki	16
3.5.3 Laavut ja nuotiopaikat	17
3.5.4 Palvelu- ja huoltorakennukset	17

3.5.5 Hiihtotunneli	17
3.5.6 Parkkipaikat	17
3.7 Valaistus ja merkinnät	18
4. TYÖN JATKUMINEN	19
LÄHTEET	20
LIITTEET	21
Liite 1: Koskisuon virkistysaluesuunnitelma 1:2500	

JOHDANTO

Koskisuon virkistysaluesuunnitelma on tehty yhteistyönä Vaasan kaupungin kuntatekniikan katu- ja viherpuolen, vapaa-aikaviraston sekä Vaasan Hiihtäjien kanssa. Myös alueella harrastavia maastopyöräilijöitä on kuultu. Suunnittelijana toimi viheraluesuunnittelija Hanna Vallinmäki. Suunnittelukokouksia pidettiin syksystä 2012 kolme, joiden perusteella laadittiin valmis suunnitelma marraskuussa 2012. Suunnitelmaa muutettiin vuonna 2013 maisemarakennuskohteen laajentumisen ja täytön alle jäävän kuntoradan uuden linjauksen osalta ympäristölupaa varten. Laajennuksen ja uuden latulinjauksen suunnitelman laati Antti Ruokonen. Suunnitelma päivitettiin kokonaisuudessaan vuonna 2017 maisemarakennuskohteen ollessa valmistumaisillaan. Suunnitelma toimii paitsi tarkemman toteutussuunnittelun pohjana myös alueen tulevan kaavoituksen tukena.

Suunnitelmassa on luotu sekä toiminnoiltaan että ympäristöltään monipuolinen liikunnallinen ympäristö asukkaille, koululaisille ja vierailijoille. Merkittävän roolin alueella saa Metsäkallion maisemarakennuskohde, joka paitsi muokkaa maisemaa ja näkyy ympäristössä merkittävästi, myös lisää monipuolisuutta, mielenkiintoa ja näköaloja. Lisäksi alueelle suunnitellaan hiihto-opetuksessa hyödynnettävää hiihtomaa ja varataan alue myös hiihtotunnelille, joka mahdollistaa ympärivuotisen hiihdon myös vähälumisina talvina. Suunnitelmassa otetaan huomioon ja kehitetään myös maastopyöräilijöiden maastoreittejä alueella.

Maisemarakennuskohteen ja Länsiniityn asuinalueen myötä muuttuvat vesiolosuhteet on huomioitu hulevesijärjestelmiä kehittämällä. Tulevien muutosten myötä myös alueen tie- ja polkuverkostoja on kehitetty. Parkkipaikkojen laajentamisella ja kehittämällä on vastattu tulevien toimintojen alueelle lisäämään paineeseen.

1. LÄHTÖKOHDAT

Tämä suunnitelma on tehty alueelle suuntautuvien, sekä kaavoituksen että muun suunnittelun myötä syntyneiden, muutospaineiden myötä. Alueen maisemanrakennuskohde vaati tarkempaa suunnittelua, jotta täytön päätyttyä alue olisi helppo maisemoida, mutta suunnitelmia tarvittiin myös läjitystoiminnan mahdollistavaa ympäristölupaa varten. Samaa aikaa suunniteltava Länsiniityn asemakaava-alue asetti myös omat vaatimukset alueelle mm. pyöräreittien ja kuntoradan linjauksen suhteen alueen itäosissa. Suunnitelma toimii myös pohjana alueen tulevalle kaavoitukselle. Alueen suunnitelman avulla voidaan kaavaan ottaa mukaan mm. alueen tulevat korot, hulevesiratkaisut, rakennukset, polkulinjaukset ja toiminnot. Tämän jälkeen aluetta voidaan lähteä toteuttamaan suunnitelman mukaisesti. Osittain aluetta voidaan toteuttaa ennen kaavan voimaantuloa myös tarkempien toteutussuunnitelmien myötä.

1.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

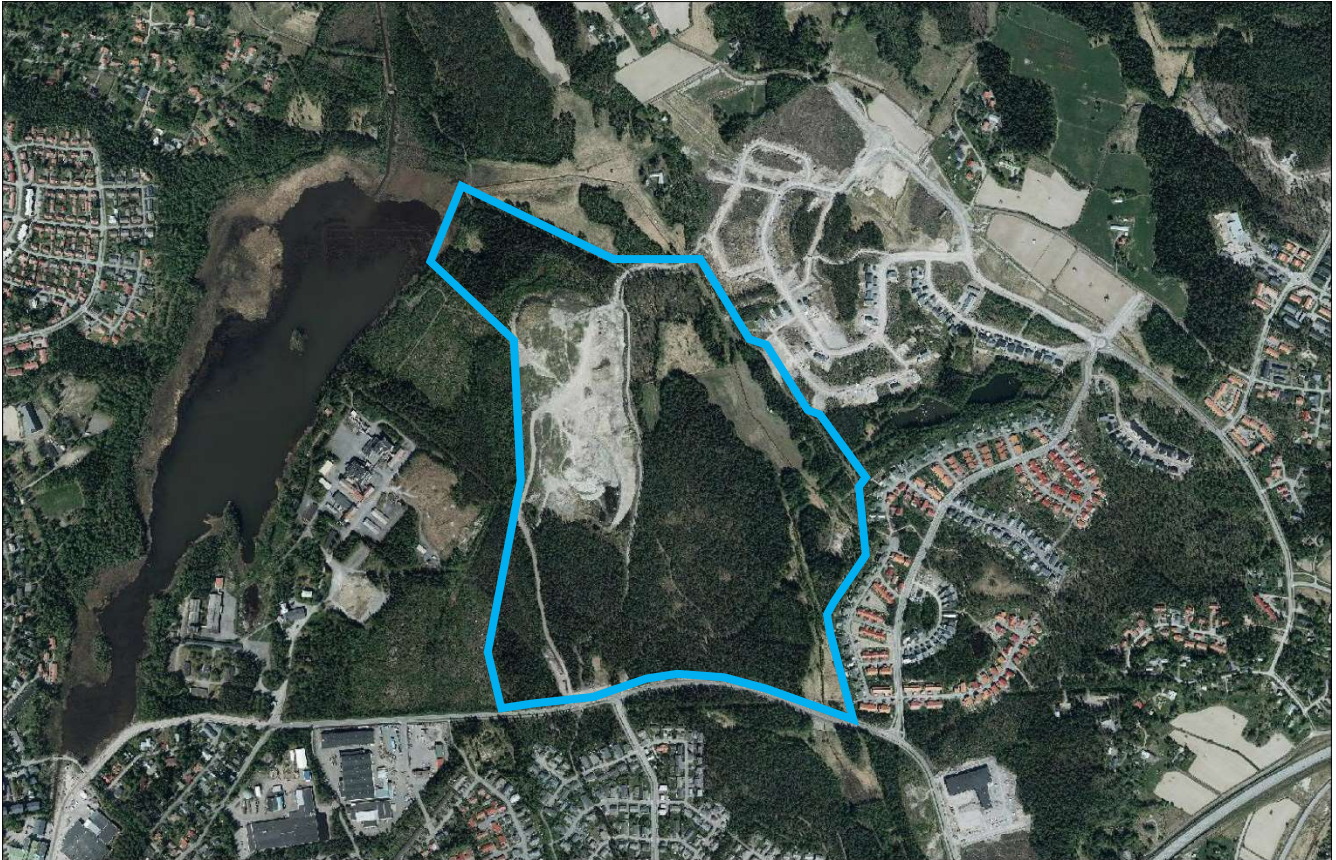
Suunnittelualue kattaa jo nykyisin aktiivisessa käytössä olevan Metsäkallion kuntoradan alueen. Tällä metsäisellä alueella on nykyisin mahdollista harrastaa hiihtoa ja lenkkeilyä. Nykyisen parkkipaikan tuntumassa on muutama kuntolaite ja ympäristössä on laajemmallekin alueelle ulottuva metsäpolkuverkosto, jota ulkoilijat ja maastopyöräilijät käyttävät. Parkkialue sijaitsee alueen eteläosassa.

1.2 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Vaasan keskustasta linnuntietä 3 km koilliseen. Alue rajautuu pohjoisessa Pukinjärveen laskevaan laskuojaan, idässä Koskisuon - ja Länsisuon asuinalueisiin, etelässä Pohjolankatuun ja lännessä tehdasalueeseen ja Pukinjärveen. Alueelle osuville yksityismaille ei suunnitelmaa uloteta. Metsäkallion kuntoradan alue on Koskisuon, Länsiniityn ja Metsäkallion asuinalueiden lähiliikunta-aluetta.

Suunnittelualueen luoteisosassa, aivan kuntoradan tuntumassa, sijaitsee kaupungin maisemanrakennuskohde, jonne on sijoitettu ylijäämämaita vuodesta 1994 alkaen. Täytön on määrä päättyä vuonna 2018, jolloin alue on saavuttanut 13 hehtaarin pinta-alan ja +28,7 metrin (N2000) lakikorkeuden. Vuonna 2012 alue oli pinta-alaltaan n. 7 hehtaaria ja korkeimmillaan n. +25,8 metriä. Alue on merkittävässä osassa alueen maisemakuvassa erityisesti täyttötoiminnan jatkuessa, mutta antaa tulevaisuudessa paljon mahdollisuuksia monipuolistaa aluetta. Vuonna 2014 suunnittelun täytön laajentumista varten hakattiin laajennusalueelta metsää ja siirrettiin täytön alle jäävä osuus nykyisestä kuntopolusta idemmäs. Muutoin nykyinen kuntorata kulkee metsäisessä ympäristössä, jota suot, niityt ja pienet peltoaukiot rytmittävät.

Metsät ovat alueella Vaasalle tyypillisen kivikkoisia ja metsätyypiltään kuivahkoa ja tuoretta kangasta. Alueen pellot sijoittuvat maisemarakenteen kannalta ihanteellisesti laaksopainanteisiin, joita metsät reunustavat maastonmuotoja mukaillen. Alue on melko märkää ja soista, toisaalta avokallio pilkahtelee monessa kohdin myös suoalueilla ja selänteet ovat osaksi hyvinkin kuivia. Sekä alueen itä- että länsipuolelta kulkee kokoojaojat Pukinjärveen. Itäinen oja lienee kaivettu peltojen kuivatusta varten, kun läntinen oja puolestaan liittyy Kemiran tehdasalueen kuivatukseen tai vesienhallintaan.

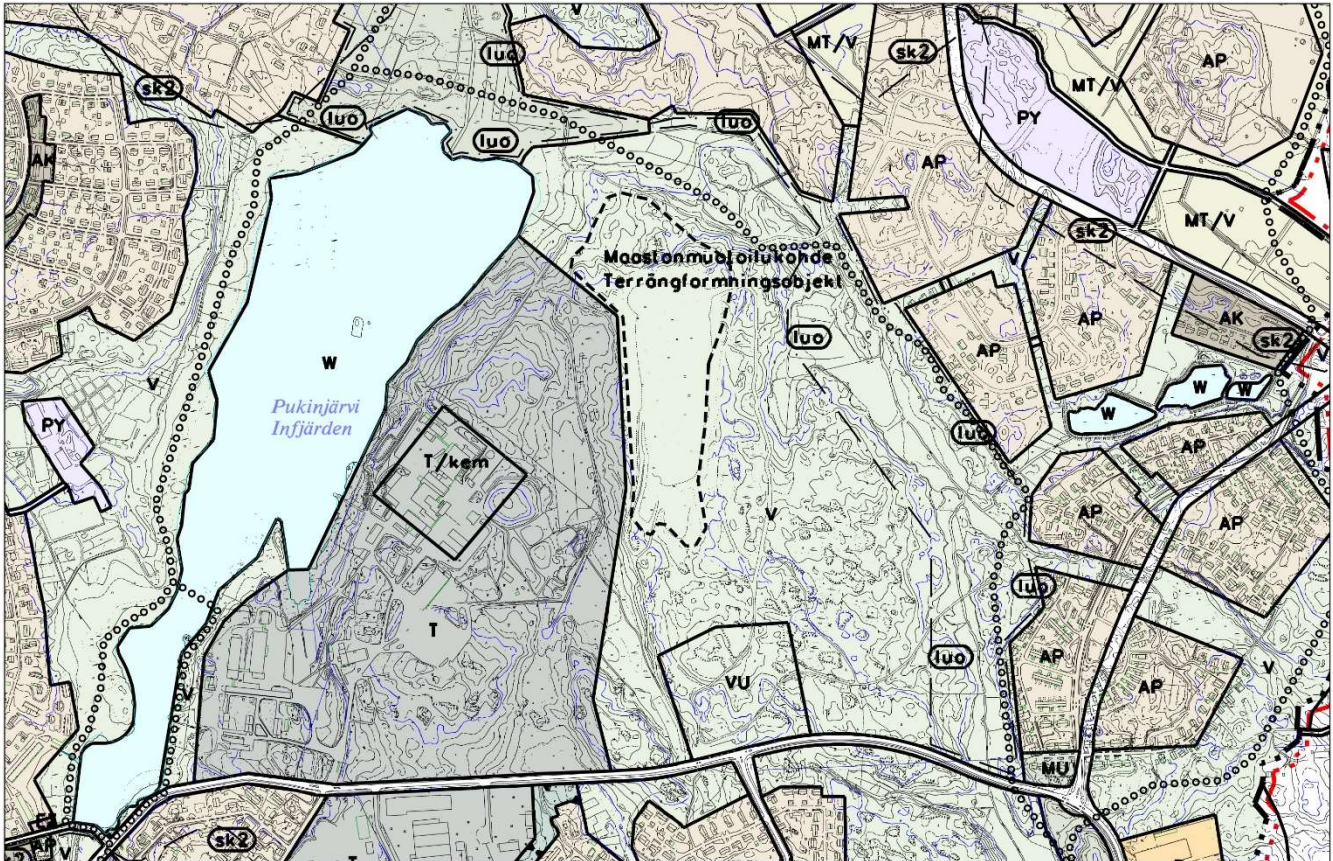

Kuva 1. Ilmakuva Koskisuon suunnittelualueesta. Alueraja sinisellä.

1.3 Kaavoitustilanne

Vaasan yleiskaava 2030:ssä kuntoradan alue on varattu pääasiassa virkistysalueeksi (V), joka on tarkoitettu yleiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Alueella on sallittua virkistystä ja ulkoilua palveleva rakentaminen. Virkistysalueeseen sisältyy sen itäreunan laaksoalueella kulkeva alue, joka on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä (luo). Alue jatkuu pohjoiseen Smalinfjärdenin laaksoaluetta pitkin aina Mustasaaren kuntarajalle saakka. Virkistysalueeseen sisältyy myös nykyinen ylijäämämaa-alue, joka on merkitty erillisen suunnitelman mukaan toteutettavaksi maastonmuotoilukohteeksi. Nykyisen parkkipaikan ympäristö on merkitty urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU). Alue on

varattu urheilukeskuksille ja erityisliikuntapaikoille, jossa urheilu- ja virkistyskäyttöä palveleva rakentaminen on sallittua.

Kuva 2. Koskisuon alueen yleiskaavaote.

Alueella on sekä asemakaavoitettuja että asemakaavoittamattomia alueita. Alueen länsireunalla on voimassa asemakaava numero 746. Voimassa olevassa asemakaavassa alueen länsireuna on merkitty suojaviheralueeksi (EV). Alueen itäreunalla sijaitsevat Koskisuon ja Länsiniityn asuinalueet ja niiden voimassa olevat asemakaavat (950 ja 988) ulottuvat osaksi myös suunnittelualueelle. Näissä kaavoissa kaavaan merkitty osuus suunnittelualuetta on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL). Merkinän mukaan alueelle saa rakentaa tarpeellisia uomia, painanteita ja altaita hulevesien imeyttämistä varten sekä ulkoiluteitä, hiihtolatuja ja luontopolkuja.

Kuva 3. Ote Koskisuon alueen ajantasa-asemakaavasta.

1.4 Luontoselvitykset

Vaasan luontoselvitykset on tehty tulevan maankäytön suunnittelun pohjaksi Maankäyttö- ja rakennuslain velvoittamana. Kuntoradan ympäristöstä on tehty useita luontoselvityksiä, jotka yhdessä kattavat alueen laajemmaltakin alalta. Toisaalta juuri suunnittelualueelle osuvia mahdollisia suojeltavia lajeja tai alueita on vaikea määritellä selvitysten rajausten poiketessa suunnittelualueen rajauksesta. Luontoselvitykset on tehty vuosina 2006-2012 Vaasan kaupungin kaavoituksen toimesta tai tilaamana.

Alueen luontoselvitysten avulla on selvitetty alueen luontotyytit, pesimälinnusto ja kasvillisuus sekä liito-oravien, lepakoiden ja viitasammakoiden esiintyminen. Suunnittelualueen pohjoisosan luontoselvityksessä löytyi alueelta, Pukinjärven pohjoispäästä, korpipainanne ja kallionalusmetsä, maisemallisesti tai ekologisesti tärkeät avainbiotoopit. Monimuotoisten luontotyyppien ansiosta alueen pesimälinnusto on myös lajistoltaan monimuotoinen. Myös EU:n direktiivilajeja (lintudirektiivi liite 1), kuten laulujoutsen, pyy ja rusosuohaukka, sekä Suomen uhanalaisluokituksen (Suomen lajien uhanalaisuus 2010, Pertti Rassi ym.) vaarantuneita lajeja, kuten selkälökki ja kivitasku, esiintyi alueella. (Nyman, 2007 ja Nyman ja Toivio, 2010)

Suunnittelualueelta ei löytynyt selvityksessä Suomen luonnonsuojelulain 49 § mukaisia liito-oravan tai lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Pukinjärven koillis-osasta löytyi todennäköinen lisääntymispaikka. (Nyman ja Toivio, 2010)

1.5 Maisemarakenne, vesiolosuhteet ja viheraluejärjestelmä

Maisemarakenneselvityksessä maisema pelkistetään vedenjakajiin, laaksoihin, vesistöihin ja rinnealueisiin. Viheraluejärjestelmän perusrungon muodostavat vedenjakajaselänteet ja laaksopainanteet. Vedenjakajat ovat maaston korkeimpia kohtia ja laaksot puolestaan alavimpia. Vedenjakajat soveltuvat parhaiten viheraluekäyttöön ja laaksot kosteikoiksi tai perinteisesti pelloiksi. Rinnealueet ovat parhaimpia rakentamiselle ja myös ekologisesti kestävimpiä. Kun maisema rakennetaan näin, taataan alueen ekologinen toimivuus ja yhtenäisyys sekä mahdollistetaan sujuva liikkuminen rakentamisen alueilta ympäröivään luontoon. (Panu, 1998)

Suunnittelualuetta rajaavat länsi-, pohjois- ja itäpuolilla laaksopainanteet, jotka keräävät vesiä laajalta alueelta myös alueen ulkopuolelta. Alueen päävedenjakajana toimii Metsäkallion maisemanrakennuskohde ja lisäksi alueella on useita pienempiä vedenjakajia. Valtaosa alueen vesistä johtuu alueen itäpuolen laskuojaan, josta ne puolestaan valuvat Pukinjärveen. Muut alueen vedet kulkeutuvat alueen länsipuolen laskujan kautta myös Pukinjärveen. Itäpuolen laskuojaan kulkeutuu myös Koskisuon ja Länsiniityn asuinalueiden vesiä ja länsipuolen ojaan Kemiran alueen ja Metsäkallion asuinalueen vesiä. (Nyman ja Toivio, 2010) Alueen uusien asuinalueiden rakentuessa lisääntyy myös hulevesien määrä, joita suunnittelualueella pyritään hallitsemaan.

Alueelta on tehty myös valuma-alue- ja hulevesiselvitys, jossa selvitettiin alueen eri valuma-alueet, valumissuunnat ja valumakertoimet. Myös mahdollisten hulevesiaiheiden paikkaa ehdotettiin suunnitelmassa. Selvitysalue on kuitenkin suurempi kuin suunnittelualue ja valtaosa ehdotetuista hulevesiaiheista osuu suunnitelman ulkopuolelle. Suunnittelualueen maaperä on pääosin kalliota. Lisäksi on pieniä moreenialueita ja laaksopainanteilla savialueita. Alueen hulevesien hallinnassa kannattaa keskittyä siis hulevesien viivyttämiseen ja puhdistamiseen imeyttämisen sijaan ennen kuin vedet pääsevät Pukinjärveen. Viivyttäminen on kuitenkin tärkeää, jotta jo ennestään saastunut ja tulviva Pukinjärvi ei kuormittuisi entisestään.

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmässä suunnittelualue kuulu ulkoilualueiden verkostoon, jollaiselle tulisi jokaiselta asuinalueelta olla enintään kilometrin matka. Tällaisena alue toimii Länsiniityn, Koskisuon ja Metsäkallion asuinalueille sekä osittain myös Pukinjärven ja Vetokannaksen alueille. Ulkoilualue on tarkoitettu asukkaiden päivittäiseen liikuntaan, lenkkeilyyn ja oleskeluun. Viheraluejärjestelmässä Bölenmetsän selänmetsä yhtyy Onkilahti - Pukinjärvi päälaaksoon lännessä ja Hietalahti-Purola päälaaksoon idässä. Näihin molempiin on viheraluejärjestelmään samoin kuin yleiskaavaankin merkitty yhteystarve. Ulkoilualueet toimivat kokoavina viheralueyhteyksinä mantereelta merenrantaan. Alueelle on ensisijaista laakson suuntaisten kulkuyhteyksien, vesiaiheiden ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

1.6 Muut suunnitelmat ja selvitykset

Suunnittelualueen luoteisosassa sijaitsee kaupungin maisemanrakennuskohde, jonne on sijoitettu ylijäämämaita vuodesta 1994 alkaen. Täyttöä tehtiin 2000-luvun alusta alkaen maisematyöluvan mukaisesti. Alueelle haettiin ympäristölupa vuonna 2013, jonka pohjana käytettiin tätä suunnitelmaa, jota Antti Ruokonen täydensi maisemarakennuskohteen laajennuksen ja täytön alle jäävän kuntoradan siirron osalta. Vanha täyttöalue laajentui suunnitelmassa reilusta 7 hehtaarista n. 13 hehtaariin (n. 450 000 m³). Läjitystoiminnalle myönnetty ympäristölupa on voimassa 1.7.2028 saakka, johon mennessä maisemanrakennuskohteen on laskettu saavuttaneen suunnitellun pinta-alan ja lakikorkeuden. Tämän jälkeen alue muotoillaan suunnitelman mukaisesti ja metsitetään monipuolisesti. Puina voidaan käyttää metsämäntyä, tammea, lehmusta, jalavaa, vaahteraa ja lehtikuusta. (Ruokonen, 2013) Maisemanrakennuskohde on kuitenkin täyttynyt odotettua nopeammin ja sen arvellaan valmistuvan lähivuosina.

1.7 Rakennettu ympäristö, työpaikat ja virkistysmahdollisuudet

Suunnittelualueella ei ole asutusta, mutta heti sen tuntumassa on omakotitaloaltaista asutusta. Alueen länsipuolella on teollisuuskäytössä ollut alue, jonka toiminta päättyi vuonna 2013. Suunnittelualueella toimii tälläkin hetkellä aktiivisessa käytössä oleva kuntorata ja talvisin hiihtoreitti, jotka toimivat asukkaiden ja koululaisten käytössä. Myös maastopyöräilijät käyttävät alueella risteilevää polkuverkostoa, jotka liittyvät alueen pohjoispuolen laajempien metsien verkostoihin. Ulkoilijat käyttävät paitsi kuntoradan aluetta, myös alueen metsiä. Alueen polkuverkostot ovat osa isompaa, Mustasaaren puolelle ulottuvaa ulkoilureitistöä.

2. VIRKISTYSALUESUUNNITELMAN SUUNNITTELUN VAIHEET

2.1 Suunnittelun tarve ja tavoitteet

Tämän suunnitelman on tarkoitus toimia Metsäkallion kuntoradan alueella tapahtuvien muutosten toteuttamista ohjaavana suunnitelmana. Alueella valmistuva maisemanrakennuskohde sekä aivan alueeseen kiinni rakentuvat uudet asuinalueet tuovat omia haasteita ja vaatimuksia myös nykyiselle virkistysalueelle. Näihin haasteisiin pyritään vastaamaan tässä suunnitelmassa. Haasteita alueella ovat mm. alueen käytön muuttuminen maisemanrakennuskohteen ja asutuksen tuoman lisääntyneen käytön myötä ja kaavojen tuomat reunaehdot ja rajoitteet alueella. Nämä seikat vaikuttavat myös alueen vesiolosuhteisiin ja virkistysmahdollisuuksien lisääntymiseen. Suunnitelman pohjalta voidaan laatia tarkempia toteutussuunnitelmia ja lähteä toteuttamaan suunnitelmaa niiden kautta.

Tavoitteena suunnitelmalle on luoda viihtyisä ja entistä monipuolisempi virkistysalue alueen asukkaille ja käyttäjille. Suunnitelmassa on myös pyritty huomioimaan maisemanrakennuskohteen ja uuden asutuksen lisäämät hulevesikuormat vesistöjen muokkauksella. Suurin muutos suunnitelmassa entiseen on maisemanrakennuskohteen myötä tapahtuneet muutokset ympäristössä sekä sen myötä monipuolistuvat ulkoilu-, hiihto-, ja polkuverkot, sekä lisääntyvät toiminnot alueella.

2.2 Osallistuminen ja yhteistyö

Koskisuon virkistysaluesuunnitelma on tehty Vaasan kaupungin kaavoituksessa yhteistyössä Vaasan kaupungin kuntatekniikan katu-, liikunta- ja viherpuolen, liikuntapalveluiden, sekä Vaasan Hiihtäjien kanssa. Myös alueella harrastavia maastopyöräilijöitä on kuultu. Suunnittelun edetessä on pidetty vuonna 2012 suunnittelukokouksia sekä maastokokous, joiden perusteella laadittiin alkuperäinen suunnitelma alueella silloin vireillä olleen Kruunan alueen asemakaavatyön yhteydessä. Suunnitelmasta saatuja lausuntoja on käytetty jatkosuunnittelussa. Vuonna 2013 maisemanrakennuskohdetta päätettiin ympäristöluvan hakemisen yhteydessä kasvattaa lähes kaksinkertaiseksi. Samassa yhteydessä laadittiin myös maisemanrakennuskohteen alle jäävän kuntoreitin uudelleenlinjaus. Muutokset maisemanrakennuskohteen alueen suunnitelmaan laati kuntatekniikasta Antti Ruokonen. Maisemanrakennuskohteen alkaessa täytyä luvan mukaisiin mittoihinsa, päivitettiin alueen yleissuunnitelma vastaamaan nykytilannetta vuonna 2017 lopun ja vuosien 2018 ja 2019 alun aikana. Samassa yhteydessä päätettiin yleissuunnitelma viedä hyväksyttäväksi asemakaavasta erillään. Suunnitelmasta pyydettiin kommentteja Vaasan Hiihtäjiltä, Vaasan ladulta ja Vaasan kaupungin vapaa-aikavirastolta vuoden 2017 lopussa sekä uudelleen vuoden 2019 aikana.

3. SUUNNITELMAN KUVAUS

Bölenmetsän virkistysaluesuunnitelman tärkeimmät suunnittelukohteet ovat olleet maisemanrakennuskohteen lopullinen muotoilu ja käytön suunnittelu, lisääntyvien hulevesien hallinta hulevesialtain, polku-, kuntopolku- ja pyörätieverkoston muutokset ja alueen toimintojen monipuolistaminen. Alueelle on suunniteltu myös hiihtoputkea ja hiihtomaata, joiden tarkempi suunnittelu täytyy tehdä yhteistyössä alan asiantuntijoiden kesken. Näiden toimintojen osalta suunnitelmaan on tehty ainoastaan aluevarauksia.

3.1 Maisemarakennuskohde

Vaasassa on tavoitteena sijoittaa alueella syntyvät ylijäämämaat saman alueen sisälle. Lisäksi on olemassa muutama suurempi maisemanrakennuskohde, jonne voi sijoittaa massoja isommista kohteista lähialueelta. Metsäkallion maisemanrakennuskohde on yksi tällaisista kohteista. Nyt se on kuitenkin saavuttamassa ympäristöluvan mukaisen täyttöasteensa ja siirtymässä yleiseen käyttöön. Tässä suunnitelmassa on tehty paitsi alueen lopullista muotoilua ympäristölupaa varten, myös mietitty alueen tulevaa ilmettä ja käyttötarkoitusta jatkossa.

Kuva 4. Kuva maisemanrakennuskohteen Pukinjärven puoleisesta reunasta.

Metsäkallion maisemanrakennuskohde on n. 13 hehtaarin kokoinen. Kohteen lakikorkeus tulee korkeimmillaan olemaan +27,8 mmpy, jolloin maisemanrakennuskohteen laki tulee olemaan pohjoispäädystään 20 m ja eteläpäädystään 12 m ympäristöään korkeammalla. Mäen rinteiden luiskien jyrkkyydet vaihtelevat paitsi luonnollisemman ilmeen luomiseksi myös mm. alueen käytön asettamien vaatimusten takia. Mäen länsireuna rajautuu yksityiseen maa-alueeseen ja sen täyttö oli jo pitkällä ennen tämän suunnitelman laatimista, joten tämä reuna maisemanrakennuskohteesta tulee olemaan alueen jyrkin eli 1:3. Täyttömäen arvellaan saavuttavan ympäristöluvan mukaiset mittansa mahdollisesti vuonna 2021.

Osaa alueen luiskauksista on jo tehty ja nykyisiä läjitykseen käytettyjä teitä tullaan käyttämään polkuina, kuntoratana ja pyörätienä. Niiltä osin, kun maisemanrakennuskohde valmistuu, tullaan alueen puustoa istuttamaan heti kun täyttötilanne sen sallii, mutta suurimmaksi osaksi puusto tulee valtaamaan alueen luonnostaan männyn-, koivun-, vaahteran- ja pihlajantaimilla. Näiden lisäksi alueelle istutetaan tammia n. 600 kappaletta ja siperianlehtikuusia n. 700 kappaletta. Alueen kaakkoiskulmaan tulee mäntyvaltaisempi metsä, jossa saa kuitenkin olla seassa myös joitain lehtipuita. Mäeltä avataan myös näkymiä muutamista kohdista. Kasvillisuus näillä alueilla on luontaista niittyä, jota yksittäiset puut ja puuryhmät rytmittävät. Rinteeseen sijoitettavan pulkkamäen alue pidetään luonnollisesti puuttomana. Muita maisemanrakennuskohteelle sijoitettavia toimintoja ovat uusi jatke kuntoradalle/hiihtoladulle, laavu, kuntoiluvälineet sekä juoksuportaat. Mäen kautta kulkee myös polku pohjois-eteläsuunnassa.

3.2 Hulevesiaiheet ja kosteikot

Maisemanrakennuskohteen ympäri kaivetaan oja, jolla varmistetaan, ettei alueelta tuleva vesikuorma ja täyttömaan mahdolliset epäpuhtaudet kuormita ympäristöä liiaksi. Ympärysojan lisäksi kaivetaan muutama hulevesiallas, joissa vesiä viivytetään ja annetaan kiintoaineiden ja epäpuhtauksien laskeutua ennen jo ennestään sekä vesimäärän että ympäristömyrkköjen osalta kuormittuneeseen Pukinjärveen johtamista. Maisemanrakennuskohteen itäpuolella ympärysojan vesiä joudutaan johtamaan alueen kallioisuuden takia kuntoradan toiselle puolelle, jonne perustetaan hulevesiallas. Hulevesialtaasta vedet purkautuvat peltojen ojia pitkin laaksopainanteessa kulkevaan Pukinjärveen johtavaan laskuojaan. Pulkkamäen kohdalla maisemanrakennuskohteen ympärysoja vedetään putkessa.

Suunnittelualueen itäpuolen laaksopainanteessa kulkevaan ojaan tehdään mutkia ja hulevesialtaita, jotta sen kautta kulkevien vesiä saadaan puhdistettua ja viivytettyä ennen Pukinjärveen laskemista. Vesiaiheeseen kerääntyy vesiä paitsi virkistysalueelta, myös ympäröiviltä asuinalueilta. Myös näiden vesien entistä parempi hallinta on tärkeää Pukinjärven ongelmien vähentämisessä.

Alueen lounaisnurkkaan tehdään tarvittaessa vielä yksi hulevesiaihe, jonka vedet johdetaan maisemanrakennuskohteen ympärysojiin. Tällä alueella on varaus hiihtoputkelle, johon liittyy jonkin

verran maastonmuokkausta. Tämän alueen muutoksia hallitsemaan tarvitaan myös toimiva hulevesijärjestelmä.

3.3 Metsät ja niityt

Alueen viheralueiksi jäävillä metsäalueilla pyritään mahdollisuuksien mukaan säilyttämään puusto sekä kivikkoinen - ja soinen metsänpohja sellaisenaan. Valtaosaan alueen metsistä ei ole tarvetta koskea tämän suunnitelman toteuttamiseksi.

Maisemanrakennuskohteelle kasvaa uusi suuri metsäalue, jonka puusto pyritään pitämään monipuolisena. Alueelle luontevasti kasvavien puulajien lisäksi istutetaan tammea ja siperianlehtikuusta. Osaan maisemanrakennuskohdetta tulee pääosin mäntyä kasvavaa metsää. Monipuoliset, mutta etenkin talvella näkymien katselua mahdollistavat puulajivalinnat edesauttavat sitä, että maisemanrakennuskohteen suomista näköaloista on mahdollista nauttia puiden kasvaessakin. Metsään avataan kuitenkin myös harkitusti puuttomia niittykaistaleita, jotta myös puiden ollessa lehdessä, voidaan nauttia näkymistä.

Tulevien hulevesialtaiden ympäristö on nykyäänkin pääosin matalakasvuista. Näitä alueita hoidetaan hulevesialtaiden rakennuttua niittyvaltaisina alueina. Hiihtomaan ja hiihtotunnelin mahdollisesti toteutuessa suunnitellaan alueiden ympäristökin huolellisesti ja huomioidaan alueiden luontoarvot.

Kuva 5. Alueen soista ja kallioista metsää.

3.4 Reitit

Suunnittelualue on olemassa olevaa kuntoradan ympäristöä. Kuntoradan linjausta on suunnittelun aikana jo kertaalleen siirretty maisemanrakennuskohteen laajentuessa. Kuntorataa täytyy vielä linjata uudelleen alueen itäpuolen asutuksen kohdalla, kun alueen halki kulkevaa pyörätietä lähdetään rakentamaan. Yleissuunnitelman linjaukset on tehty asemakaavojen reittilinjausten sekä katusuunnitelmien mukaisiksi, mutta ne täsmentyvät toteutussuunnitelmien myötä. Maisemanrakennuskohteen päälle linjataan uusi lenkki kuntorataa, jonka myötä kuntorata pidentyy kilometrillä eli 3,5 km pituiseksi.

Suunnitelmaan on edellä mainitusti linjattu kulkemaan pyörätie Pukinjärven asuinalueelta Länsiniityn ja Koskisuon asuinalueiden vieritse Metsäkallion asuinalueelle. Pyörätie kulkee olemassa olevaa reittiä pitkin Pukinjärveltä kuntoradan tuntumaan, edelleen entistä työmaatietäpitkin Länsiniityn tuntumaan, jonka reunassa kulkevalle pyörätielle rakennetaan osin uutta tietä kuntoradan vierelle, osin rakennetaan pyörätie vanhalle kuntoradan pohjalle ja siirretään puolestaan kuntorataa vanhalle peltotien pohjalle. Tästä eteenpäin pyörätie ja kuntorata linjataan kulkemaan maaston kannalta mahdollisimman toimivista kohdista ja mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia reittejä hyödyntäen.

Alueella risteilee myös runsaasti polkuja, joita maastopyöräilijät ja ulkoilijat käyttävät. Suunnitelmaan on linjattu maisemanrakennuskohteelle muutama uusi polku. Nämä reitit toimivat paitsi maisemanrakennuskohteen ja sen toimintojen saavutettavuuden parantamiseksi myös alueen ympäristön asukkaiden kulkemisen helpottamiseksi ja reittien monipuolistamiseksi. Alueen eteläreunasta maisemanrakennuskohteelle kulkenut työmaatie säilytetään nykyisen levyisenä tulevan pulkkamäen pysäköintialueelle saakka, tästä eteenpäin tietä kavennetaan polun levyiseksi.

3.5 Toiminnot

Olemassa olevan kuntorata- ja hiihtotoiminnan lisäksi alueella on nykyään parkkipaikan läheisyydessä muutama kuntolaite ja Koskisuon asuinalueen tuntumassa leikkikenttä, jossa on myös kuntolaitteita. Kuntoradan lisäksi lenkkeilijät ja maastopyöräilijät suuntaavat alueen metsien poluille liikkumaan. Asutuksen ja koulujen läheisyyden takia aluetta käytetään ahkerasti. Uusia toimintoja alueelle sijoitetaan paitsi lähivuosina maisemoitavalle maisemanrakennuskohteelle, myös nykyisen pysäköintialueen läheisyyteen. Myös hiihtotunnelille tehdään aluevaraus.

3.5.1 Hiihtomaa

Nykyiset kuntolaitteet sijaitsevat avoimen alueen reunalla, jonne suunnitelmassa on ositettu sijoitettavaksi hiihtomaa. Hiihtomaa on lasten hiihtoharrastuksen opetteluun suunnattu alue. Suunnitelman osoittamassa paikassa hiihtomaa on helposti saavutettavissa läheisen parkkialueen

ansioista. Alueen maastonmuodot toimivat hyvin hiihtomaatoiminnan kannalta. Tasaiselle alueelle on mahdollista tehdä erilaisia ratoja ja viereistä rinnealuetta on mahdollista hyödyntää mäkiharjoitteluun. Rinnealueelle on suunniteltu myös korotusmahdollisuus. Nuotiopaikka tai laavu toimisivat hiihtomaatoimintaa tukevana toimintana ja mahdollistaisivat eväiden syönnin. Myös koululuokat ja asukkaat voisivat hyödyntää helposti saavutettavaa tulipaikkaa. Olemassa olevat kuntolaitteet on mahdollista jättää nykyiselle paikalleen.

Kuva 6. Nykyiset kuntolaitteet, joiden takana hiihtomaalle varattu alue.

3.5.2 Pulkkamäki

Maisemanrakennuskohteen eteläreunaan sijoitettiin suunnitelmassa pulkkamäki. Alueen maastonmuodot mahdollistavat vaativaakin laskijaa miellyttävän laskettelumäen rakentamisen. Alueen eteläreunassa pulkkamäen on mahdollista tukeutua täyttömäen työmaaliikenteen käyttämään tiehen ja sen yhteyteen rakennettavaan pieneen pulkkamäkeen. Asuinalueiden läheisyys mahdollistaa kuitenkin alueelle saapumisen myös ilman autoa. Pulkkamäkeä hoidetaan avoimena niittyalueena ja mäkeä vasten rakennetaan vastamäki, joka varmistaa turvallisen laskettelu. Myös erillinen, pulkkamäkeä loivempi ja korkeammalla kulkeva nousuväylä rakennetaan pulkkamäen reunaan, jotta mäen laskijat ja – nousijat eivät törmäisi toisiinsa.

3.5.3 Laavut ja nuotiopaikat

Hiihtomaan yhteyteen rakennetaan joko laavu tai nuotiopaikka. Maisemanrakennuskohteen laelle rakennetaan toinen laavu, jolta aukeaa näkymä Pukinjärvelle. Nuotiopaikkaa voivat hyödyntää niin hiihtäjät, lenkkeilijät ja ulkoilijat kuin asukkaatkin. Myös pulkkamäen ja kuntoportaiden käyttäjille laavu voisi toimia tauko- ja eväspaikkana. Toinen nuotiopaikka tai laavu sijoitetaan hiihtomaan yhteyteen.

3.5.4 Palvelu- ja huoltorakennukset

Alueen hiihto- ja ulkoilutoiminnan kehittyessä alueella edelleen suunnitelman mahdollistamaan suuntaan, tarvitaan myös lisää huoltorakennuksia. Alueelle toivotaan voivan sijoittaa ajanottokoppi, varastotilaa ladunhoitokalustoa varten, kioskutilaa sekä wc-tila. Näitä varten on pysäköintialueen tuntumaan, ladun varteen, sijoitettu muutama rakennus, joiden sijainti tarkennetaan, kun suunnitelmat näiden osalta tarkentuvat.

3.5.5 Hiihtotunneli

Suunnitelmaan on tehty varaus hiihtotunnelia varten alueen lounaisnurkkaan. Suunnitelmassa on hahmoteltu paikalle n. puolen kilometrin pituinen, kahteen suuntaan hiihdettävä tunneli. Suunnitelmassa on tehty myös maastonmuokkausta hiihtotunnelin ja tien väliseen kumpareeseen, jonka avulla tunnelin voi maisemoida niin, ettei se juuri näy ympäristössään. Hiihtotunnelin päässä oleva huoltorakennus maastoutetaan mäen mutkaan. Paikalla jo valmiiksi olevaa kenttäaluetta voidaan hyödyntää lisäpysäköintiin.

3.5.6 Parkkipaikat

Olemassa olevia parkkialueita kunnostetaan ja jäsennetään, mutta muutoin ne säilyvät entisellään. Nykyisen pysäköintialueen viereistä kenttää hyödynnetään lisäpysäköintialueena, joka vastaa paitsi hiihtotunnelin tarpeisiin, mutta mahdollistaa myös kilpailutoiminnan alueella ja vastaa alueella lisääntyvien toimintojen kasvattaman käyttäjämäärän tarpeeseen. Suurta kenttäaluetta jäsennetään puurivein, jonka myötä alueelle mahtuu enemmän autoja ja se sulautuu paremmin ympäristöönsä. Lisää tilaa saadaan pienillä maastonmuokkauksilla, jotka tehdään hiihtotunnelin rakentamisen yhteydessä. Maisemanrakennuskohteen tulevan pulkkamäen yhteyteen tehdään pieni pysäköintialue, jonne kuljetaan vanhaa työmaatietä pitkin. Valtaosa autoliikenteestä pyritään kuitenkin ohjaamaan isommille pysäköintialueille.

3.7 Valaistus ja merkinnät

Kuntoradan nykyinen valaistus säilyy ja sitä jatketaan maisemanrakennuskohteelle tulevan uuden sekä siirrettävän kuntoratalinjauksen varrelle. Tarkempaa valaisinsuunnittelua tehdessä huomioidaan, että uudet toiminnot tulee myös riittävästi valaistua.

Alueella käytettyä kuntoreittien pituusmerkintää jatketaan uusien reittienkin kohdalla. Alueelle on hyvä tehdä myös riittävä viitoitus paitsi uusille hiihto- ja kuntoreiteille myös uusille toiminnoille.

Kuva 7. Kuntoradan nykyinen valaistus ja reittien pituusmerkintä.

4. TYÖN JATKUMINEN

Koskisuon virkistysaluesuunnitelmaa on jo hyödynnetty alueen ympäristölupaa haettaessa ja kuntoradan linjaa muutettaessa. Osa suunnitelmasta on mahdollista toteuttaa tarkemman toteutussuunnitelman myötä, mutta osa toteutuksesta jää odottamaan alueelle uutta asemakaavaa. Suunnitelman myötä on kuitenkin mahdollista tuoda alueen tulevaan asemakaavaan virkistysalueen asettamat vaatimukset. Ensimmäisiä virkistysaluesuunnitelman toteutuskohteita lienevät uudet reittilinjaukset sekä maisemarakennuskohteen maisemointi ja toiminnot.

LÄHTEET

Nyman, Jan 2007. Bölen luontoselvitys. Vaasan kaupunkisuunnittelu.

Nyman, Jan & Toivio, Aaro 2010. Vaasan Kronan-Bölenmetsän alueen luontoselvitys. Vaasan kaupunkisuunnittelu.

Panu, Jorma 1998. Maisemarakenteen ja taajamarakenteen yhteensovittaminen.

Rassi, Pertti – Hyvärinen, Esko – Juslén, Aino & Mannerkoski, Ilpo 2010. Suomen lajien uhanalaisuus. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Ruokonen, Antti 2013. Ympäristölupahakemus. Vaasan kaupunki.

LIITTEET

Liite 1: Koskisuon virkistysaluesuunnitelma 1:2500